

Billedet til venstre:

De kunstige kyllingemødre giver kyllingerne mulighed for at søge ly og mørke, når de skal sove, og adskillelsen af vågne og sovende kyllinger har en meget gavnlig indflydelse på kyllingernes adfærd.

Foto: Tina Bøje Clausen

Billedet til højre:

Tina Bøje Clausen nyder at følge hønsene i Henrik Christensens hønsegård. Foto: Irene Brandt.

Projektet Bedre fra start med kunstige kyllingemødre nærmer sig sin afslutning, og allerede inden alle data er registreret, er det dokumenteret, at kunstige kyllingemødre har en meget positiv indflydelse på kyllingers og hønens trivsel

Kunstige kyllingemødre giver rolige høns

KYLLINGEMØDRE

AF IRENE BRANDT

I fem uger - fra kyllingerne var nyklækkede til de var voksne høner i en alder af 45 uger - har Tina Bøje Clausen fulgt to hønseflokkede i økologisk ægproducent Henrik Christensen stalde ved Givskud. Til daglig er Tina Bøje Clausen planteavlserådsgiver i ØkologiRådgivning Danmark, men qua sin baggrund som biolog med speciale i fjerkræ er hun tilknyttet projektet *Bedre fra start med kunstige kyllingemødre*, som Økologisk Landsforening gennemfører med støtte fra EU og Miljø- og Fødevarerministeriet.

- Jeg har målt frygtsomheden blandt dyrene i to flokke, da de var kyllinger, hønnikerne og høner. Den ene flok havde kunstige kyllingemødre i stalden, da de var kyllinger. Den anden flok havde ikke denne mulighed, men voksede til i stalden på traditionel vis, fortæller Tina Bøje Clausen. Målingerne fandt sted, da kyllingerne/hønsene var henholdsvis 1, 7, 36 og 45 uger gamle.

Udviklet til fasaner

De kunstige kyllingemødre er oprindeligt udviklet til brug i fasanopdræt; men de giver også god mening i større produktioner som for eksempel kyllinge- og ægproduktioner.

I stedet for at varme hele stalden op til en starttemperatur på 35-36 grader er det kun temperaturen under de kunstige kyllingemødre, der hæves. I resten af stalden er temperaturen på et par og tyve grader. Kyllingerne søger ind i mørket og var-

men under de kunstige kyllingemødre, når de vil sove. Dermed adskilles de sovende kyllinger fra de vågne. Landmanden sparer med denne produktion penge til opvarmning af hele stalden, og de vågne kyllinger går ikke og piller ved de sovende kyllinger, som derfor heller ikke stresses under deres opvækst.

- Dette er vigtigt, idet det hurtigt kan udvikle sig til fjerpilning, og det kan samtidig stresser kyllingerne. I projektet registrerer vi fjerpilning i flokkene, da Anja Brinch Ribers forskning, som projektet tager udgangspunkt i, viser ret stor forskel på fjerpilningen hos de høner, der havde haft kyllingemødre, kontra de høner, der ikke havde, siger Tina Bøje Clausen.

Måling af frygtsomhed

Dyrenes frygtsomhed i begge flokke blev målt ved hjælp af Novel Object-metoden.

Metoden går ud på, at dyrene præsenteres for et objekt, de aldrig før har set. Objektet placeres et sted blandt dyrene, hvorefter Tina Bøje Clausen starter et stopur og registrerer, hvor mange dyr der nærmer sig objektet eller kommer i direkte kontakt med det. Dette gøres for hvert 20 sekund i 3 minutter. Tina Bøje Clausen gentager proceduren flere steder i samme stald, og den gentages hver dag i begge hold.

- Jeg valgte at tage fire lokaliteter inden for i begge hold hver dag i registreringsugen og yderligere 2-4 lokaliteter udenfor eller på verandaen i æglæggestalden, fortæller Tina Bøje Clausen.

Hun fortæller også, at selvom kyllingerne havde adgang til udearealet

i opdrætsstalden, blev dette ikke brugt, da det var i vinterperioden, og vejret var meget koldt og blæsende.

Tolkning af resultaterne

Projektet vil blive afsluttet hen over efteråret i år, men allerede nu er Tina Bøje Clausen klar til at fortælle om, hvad hun har observeret i staldene hos Henrik Christensen.

- I første leveuge ser det ud til, at frygtsomheden har været mindst hos de kyllinger, som ikke har haft en kunstig kyllingemor. Men derefter er der i de tre andre registreringsperioder observeret mindst frygtsomhed hos kyllinger og høner, der er opdrættet med kunstige kyllingemødre. Derfor kan vi konkludere, at der er en tendens til, at kyllinger opdrættet med kunstige kyllingemødre udviser mindre frygtsom adfærd i forhold til kyllinger opdrættet på normal vis, siger Tina Bøje Clausen.

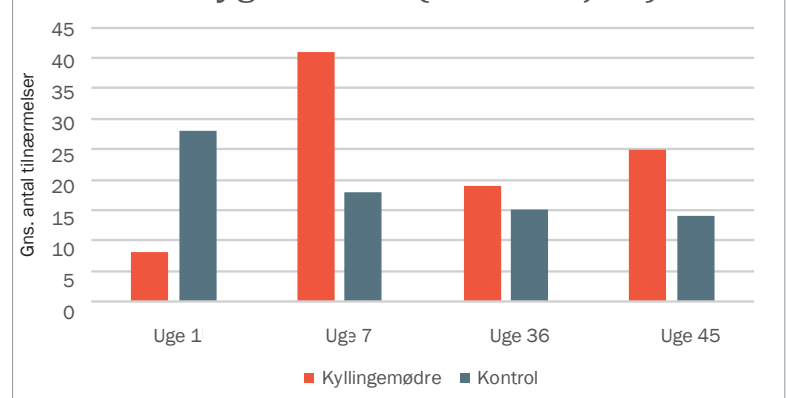
Hun lægger ikke skjul på, at hun har nydt disse afbræk i hverdagen som landbrugsrådgiver.

- Jeg har fået lov til at nørde med et område, som interesserer mig meget. Og så er det en stor tilfredsstillelse at se, at især de høns, der er vokset op med adgang til en kunstig kyllingemor trives, er nysgerrige og har en meget flot fjerdrag, siger Tina Bøje Clausen.

I Henrik Christensens produktionsanlæg anvendes gulvopdræt med brune økologiske æglæggere.

Der vil senere på året være resultater for fjerdrag, brystbenskader, dødelighed og gulvæg. Projektets resultater vil blive formidlet dels på videoopslag på YouTube og en vejledning, som vil indeholde resultaterne.

Frygtsomhed (Novel Object)

Frygtsomhed:

I andre studier er der fundet en sammenhæng mellem aggressivitet og frygtsomhed. Mindre frygtsomme dyr giver mindre aggressive dyr. De har også vist, at stor frygtsomhed giver større sandsynlighed for, at fjerpilning opstår. Man kan også forvente, at mindre frygtsomhed mindsker sandsynligheden for klumpning, som kan resultere i stort dødsantal.

Projektet har taget udgangspunkt i Anja Brinch Ribers videnskabelige arbejde. Og i projektet vil der blive lavet en lille video i oktober, hvor Anja Brinch Riber vil kommentere sine fund, og Tina Bøje Clausen vil holde det op imod det, hun fandt i projektet: *Bedre fra start med kunstige kyllingemødre*.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Artiklen er skrevet i projektet *Bedre fra start med kunstig kyllingemødre*. Projektet er støttet af Fjerkræafgiftsfonden for Landbrug, Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevarerministeriet.